

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Informacja z wykonania planu
budżetu państwa w części 73 – ZUS

Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych

Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Emerytur
Pomostowych

Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Rezerwy
Demograficznej

NOTIS

Spis treści

Wprowadzenie	5
Założenia makroekonomiczne	5
Założenia prawno-systemowe	5
Dochody budżetu państwa w części 73 – ZUS	9
Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS	11
Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	11
Dział 851 – Ochrona zdrowia	12
Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	13
Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS w układzie zadaniowym	14
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	19
Zmiana planu FUS	19
Sytuacja finansowa FUS	19
Przychody	22
Przychody ze składek na FUS	22
Ściągalność	22
Dotacja z budżetu	22
Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE	22
Wpłaty z OFE	22
Środki z FRD pochodzące z przeniesienia aktywów z otwartych funduszy emerytalnych oraz odsetki od tych aktywów	23
Pozostałe przychody	23
Pozostałe zwiększenia	23
Dochodzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne	23
Koszty	24
Świadczenia pieniężne	25
Emerytury i renty	25
Pozostałe świadczenia	26
Koszty bieżące	27
Odpis na działalność ZUS	27
Prewencje rentowa i wypadkowa	27
Wynagrodzenia dla płatników składek	28
Koszty obsługi kredytów	28
Pozostałe zmniejszenia	28
Wynik finansowy	28
Pożyczki z budżetu państwa	29
Wykonanie planu FUS w układzie zadaniowym	30

Fundusz Emerytur Pomostowych	35
Sytuacja finansowa FEP	35
Przychody	35
Koszty	36
Wynik finansowy	37
Wykonanie planu FEP w układzie zadaniowym	38
Fundusz Rezerwy Demograficznej	41
Sytuacja finansowa FRD	41
Przychody	41
Koszty	42
Aktywa FRD	42

Wprowadzenie

Założenia makroekonomiczne

Założenia makroekonomiczne stanowią jedną z podstawowych grup założeń przyjmowanych przy konstrukcji planów finansowych. Konsekwencją tego faktu jest to, że poziom ich wykonania determinuje poziom wykonania planów finansowych i jest czynnikiem decydującym o wielkości rozbieżności pomiędzy planowanymi a wykonanymi przepływami finansowymi.

W poniższej tabeli zestawiono podstawowe wskaźniki makroekonomiczne przyjęte w ustawie budżetowej wraz z poziomem ich realizacji.

Tabela 1. Porównanie podstawowych wskaźników makroekonomicznych w 2016 r.

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa	Wykonanie
Realny wzrost PKB	103,8%	102,8%*
Wskaźnik wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej	103,6%	103,8%
Wskaźnik wzrostu zatrudnienia w gospodarce narodowej	100,8%	102,8%**
Stopa bezrobocia (na koniec okresu)	9,7%	8,3%
Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem	101,7%	99,4%

* Wstępny szacunek GUS.

** Dane dla sektora przedsiębiorstw.

W 2016 roku wzrost PKB wyniósł 102,8%. Głównym czynnikiem napędzającym wzrost był popyt wewnętrzny. Podobnie jak w 2015 roku wzrost odbywał się w warunkach braku presji inflacyjnej – wskaźnik wzrostu cen towarów i usług w ujęciu rocznym okazał się nawet ujemny. Co istotne, z punktu widzenia przychodów FUS rok 2016 był kolejnym rokiem poprawy na rynku pracy. Wyższa niż zakładano dynamika zatrudnienia w połączeniu z szybko rosnącymi wynagrodzeniami przyczyniły się w zasadniczy sposób do wzrostu wpłat składek na ubezpieczenia społeczne.

Założenia prawno-systemowe

Drugą bardzo istotną z punktu widzenia realizacji planu finansowego grupą założeń są założenia prawno-systemowe, które w 2016 r. przedstawiały się następująco:

1. Przeprowadzono waloryzację wskaźnikiem 100,24% wobec zakładanej w ustawie budżetowej waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wskaźnikiem 100,5%.
2. FUS otrzymał nieoprocentowaną pożyczkę z budżetu państwa w wysokości 1 000 000 tys. zł.

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

**Informacja z wykonania
planu budżetu państwa
w części 73 – ZUS
za 2016 rok**

2016

Dochody budżetu państwa w części 73 – ZUS

Tabela 2. Wykonanie planu dochodów budżetu państwa w części 73 – ZUS w 2016 r.

Treść		2015 r.	2016 r.			
		Wykonanie	Plan	Wykonanie	% wyk. planu	2015 r. =100%
		w tysiącach złotych				
OGÓŁEM		632 181	215 510	368 780	171,1	58,3
Dział 753	Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	566 911	151 606	301 940	199,2	53,3
Rozdział 75303	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	565 174	150 000	300 031	200,0	53,1
Rozdział 75313	Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty ZUS i KRUS	1 706	1 581	1 878	118,8	110,1
Rozdział 75395	Pozostała działalność	31	25	31	124,0	100,0
Dział 852	Pomoc społeczna	59 639	59 177	60 731	102,6	101,8
Rozdział 85212	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	33	-	9	x	27,3
Rozdział 85234	Fundusz Alimentacyjny w likwidacji	59 606	59 177	60 722	102,6	101,9
Dział 853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	5 631	4 727	6 109	129,2	108,5
Rozdział 85335	Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tyt. ubezpieczenia OC i AC	-	-	0	x	x
Rozdział 85347	Renta socjalna	5 591	4 727	5 862	124,0	104,8
Rozdział 85395	Pozostała działalność	40	-	247	x	617,5

Dochody budżetu państwa w 2016 r. wyniosły 368 780 tys. zł, tj. 171,1% planu i obejmowały przede wszystkim:

1. Zwrot środków wycofanych z OFE w kwocie 300 031 tys. zł w związku z realizacją art. 111a ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych¹. Dochody z tego tytułu stanowiły 200,0% planu i były wyższe od zakładanych o 150 031 tys. zł. Wynika to zarówno z większej niż prognozowano liczby osób, których środki podlegały przekazaniu na dochody budżetu państwa, jak również z większej od planowanej przeciętnej kwoty zwrotu;
2. Środki uzyskane w wyniku likwidacji Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 60 722 tys. zł. Zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych² ZUS prowadzi

¹ Dz.U. z 2016 r., poz. 291 z późn. zm.

² Dz.U. z 2016 r., poz. 1518 z późn. zm.

od dnia 1 maja 2004 r. likwidację Funduszu Alimentacyjnego. W trakcie jej trwania likwidator egzekwuje należności funduszu oraz reguluje jego zobowiązania powstałe przed jej rozpoczęciem. Stosownie do postanowień art. 69 ust. 1 wymienionej ustawy środki uzyskiwane w wyniku likwidacji funduszu podlegają przekazaniu na dochody budżetu państwa po zakończeniu każdego roku budżetowego do dnia 31 marca;

3. Zwroty nienależnie pobranych świadczeń łącznie z należnymi od nich odsetkami:
  - rent socjalnych oraz zasiłków i świadczeń przedemerytalnych wypłacanych przez ZUS za okres do 31 grudnia 2008 r. w łącznej kwocie 5 862 tys. zł,
  - świadczeń rodzinnych za okres do 31 sierpnia 2006 r. w kwocie 9 tys. zł,
  - świadczeń finansowanych z budżetu państwa zleconych do wypłaty ZUS w kwocie 1 878 tys. zł,
  - jednorazowych dodatków pieniężnych realizowanych przez ZUS w 2016 r. oraz zapomóg pieniężnych realizowanych przez ZUS w 2007 r. w kwocie 247 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS

Tabela 3. Wykonanie planu wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS w 2016 r.

Treść		2015 r.	2016 r.					2015 r. =100%
		Wykonanie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wyk. planu	% wyk. planu po zm.	
OGÓŁEM		50 340 404	53 842 184	54 419 859	54 350 881	100,9	99,9	108,0
Dział 753	Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	47 693 016	51 119 861	50 809 861	50 759 272	99,3	99,9	106,4
Rozdział 75303	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	42 065 654	44 847 768	44 847 768	44 847 768	100,0	100,0	106,6
Rozdział 75309	Składki na ubezpieczenia społeczne	2 695 386	3 091 275	2 891 275	2 862 432	92,6	99,0	106,2
Rozdział 75310	Fundusz Emerytur Pomostowych	-	279 551	249 551	249 551	89,3	100,0	x
Rozdział 75313	Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty ZUS i KRUS	2 931 453	2 900 742	2 820 742	2 799 043	96,5	99,2	95,5
Rozdział 75395	Pozostała działalność	523	525	525	478	91,0	91,0	91,4
Dział 851	Ochrona zdrowia	189 869	193 343	188 343	185 699	96,0	98,6	97,8
Rozdział 85156	Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	189 869	193 343	188 343	185 699	96,0	98,6	97,8
Dział 853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2 457 519	2 528 980	3 421 655	3 405 910	134,7	99,5	138,6
Rozdział 85335	Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC	290	271	321	287	105,9	89,4	99,0
Rozdział 85347	Renta socjalna	2 457 229	2 528 709	2 513 659	2 501 417	98,9	99,5	101,8
Rozdział 85395	Pozostała działalność	-	-	907 675	904 206	x	99,6	x

Wydatki budżetu w 2016 r. wyniosły 54 350 881 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach, i były wyższe od poniesionych w ubiegłym roku o 4 010 477 tys. zł.

Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

W 2016 roku wydatki w dziale 753 wyniosły 50 759 272 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach i były wyższe o 6,4% od wydatków poniesionych w 2015 r. Wydatki te obejmowały:

1. Dotację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 44 847 768 tys. zł, tj. 100,0% planu, przeznaczoną na uzupełnienie niedoboru środków Funduszu. W stosunku do 2015 r. dotacja do funduszu wzrosła o 6,6%;

2. Składki na ubezpieczenia społeczne w kwocie 2 862 432 tys. zł opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, osoby pobierające zasiłek macierzyński, nianie sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3, osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem. Składki te w 2016 r. stanowiły 99,0% planu po zmianach i były wyższe o 6,2% w porównaniu do ubiegłego roku;
3. Dotację dla Funduszu Emerytur Pomostowych w kwocie 249 551 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach, przeznaczoną na uzupełnienie niedoboru środków Funduszu;
4. Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone Zakładowi do wypłaty w kwocie 2 799 043 tys. zł (tj. 99,2% planu po zmianach), które zmniejszyły się w porównaniu do 2015 r. o 4,5%. Z kwoty tej 2 777 273 tys. zł stanowiły wydatki na świadczenia, 21 713 tys. zł na wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów ustalania uprawnień, wypłaty i dochodzenia nienależnie pobranych świadczeń oraz 57 tys. zł z tytułu odsetek. Wydatki na świadczenia ukształtowały się na niższym poziomie zarówno w stosunku do planu po zmianach jak i do 2015 r. przede wszystkim w związku z mniejszą liczbą wypłaconych świadczeń. W 2016 roku ZUS wypłacił m.in.:
  - 57,7 tys. (przeciętnie miesięcznie) rent inwalidom wojennym i wojskowym, świadczeń emerytalno-rentowych kombatanom oraz rent rodzinnych po inwalidach wojennych, wojskowych i kombatanach w kwocie 1 382 327 tys. zł,
  - 214,1 tys. (przeciętnie miesięcznie) ryczałtów energetycznych w kwocie 427 090 tys. zł,
  - 76,4 tys. (przeciętnie miesięcznie) dodatków kombatanckich w kwocie 191 353 tys. zł,
  - ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy dla emerytów i rencistów kolejowych w kwocie 365 083 tys. zł,
  - 62,9 tys. (przeciętnie miesięcznie) świadczeń pieniężnych dla osób deportowanych i osadzonych w obozach pracy przymusowej w kwocie 137 177 tys. zł;
5. Koszty rent odszkodowawczych wypłacanych przez ZUS osobom poszkodowanym przez żołnierzy wojsk Federacji Rosyjskiej w kwocie 478 tys. zł.

Dział 851 – Ochrona zdrowia

W 2016 roku składki na ubezpieczenie zdrowotne wyniosły 185 699 tys. zł, tj. 98,6% planu po zmianach, z czego składki za osoby pobierające renty inwalidów wojennych i wojskowych wyniosły 112 754 tys. zł, składki za osoby przebywające na urloпах wychowawczych –

59 472 tys. zł, składki za nianie – 10 550 tys. zł oraz składki za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem – 2 923 tys. zł. Jednocześnie wydatki poniesione w 2016 r. były o 2,2% niższe w porównaniu do poprzedniego roku, głównie w związku ze zmniejszeniem się liczby osób pobierających renty na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz członków ich rodzin.

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

W 2016 roku wydatki na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły ogółem 3 405 910 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach i były wyższe o 38,6% od wydatków poniesionych w 2015 r., głównie w związku z wypłatą jednorazowego dodatku pieniężnego.

Wydatki te obejmują:

1. Refundacje ulg przysługujących inwalidom wojennym i wojskowym z tytułu ubezpieczenia OC i AC w kwocie 287 tys. zł;
2. Wypłaty rent socjalnych w kwocie 2 501 417 tys. zł, z czego 2 437 041 tys. zł stanowiły wydatki na wypłatę świadczeń przeciętnie miesięcznie dla 275,9 tys. osób, 64 302 tys. zł na wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów ustalenia uprawnień, wypłaty i dochodzenia nienależnie pobranych świadczeń oraz 74 tys. zł z tytułu odsetek. Wydatki na świadczenia wzrosły w porównaniu do 2015 r. o 1,8%, w związku z waloryzacją świadczeń emerytalno-rentowych oraz wzrostem liczby świadczeniobiorców o 1,3%.
3. Wypłaty na podstawie ustawy o jednorazowym dodatku pieniężnym dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne, emerytury pomostowe albo nauczycielskie świadczenia kompensacyjne³ w 2016 r. dla 4,9 mln osób na łączną kwotę 904 206 tys. zł.

---

³ Dz.U. z 2016 r. poz. 2011.

Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS w układzie zadaniowym

Tabela 4. Wykonanie planu wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS w układzie zadaniowym w 2016 r.

Kod klasyfikacji zadaniowej	Nazwa funkcji/zadania/ podzadania/	Cel	Wydatki (w tys. zł)		% wyk. planu po zmianach
			Plan po zmianach	Wykonanie	
Ogółem			54 419 859	54 350 880	99,9%
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny		54 231 516	54 165 181	99,9%
13.2.	Świadczenia społeczne	1. Zapewnienie środków dla osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych oraz zaopatrzenia społecznego. 2. Zapewnienie otrzymywania polskich świadczeń emerytalno-rentowych przez osoby zamieszkałe w państwach, które mają skoordynowane systemy zabezpieczenia społecznego z polskim systemem.	54 231 516	54 165 181	99,9%
13.2.1.	Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego	Terminowa realizacja świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego	47 988 594	47 959 751	99,9%
13.2.2.	Świadczenia zlecone ZUS do realizacji na mocy odrębnych ustaw	Terminowa realizacja świadczeń zleconych	6 242 922	6 205 430	99,4%
20.	Zdrowie		188 343	185 699	98,6%
20.1.	System opieki zdrowotnej i dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej	1. Zapewnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych z budżetu państwa. 2. Wzmocnienie systemu opieki zdrowotnej poprzez zapewnienie dostępności pacjentom do świadczeń zdrowotnych realizowanych w ramach programów polityki zdrowotnej.	188 343	185 699	98,6%
20.1.3.	Opłacanie i refundacja składek na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione	Objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym osób, którym składki finansuje budżet państwa.	188 343	185 699	98,6%

Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS zostały pogrupowane w układzie zadaniowym na:

1. Wydatki związane z finansowaniem systemu ubezpieczenia społecznego oraz systemu zaopatrzenia społecznego w ramach funkcji 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny, z tytułu:
  - dofinansowania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w formie dotacji w celu uzupełnienia jego przychodów przeznaczonych na wypłatę należnych świadczeń,
  - dofinansowania Funduszu Emerytur Pomostowych w formie dotacji w celu uzupełnienia jego przychodów przeznaczonych na wypłatę należnych świadczeń,

- sfinansowania składek na ubezpieczenia społeczne osobom korzystającym z urlopów wychowawczych, osobom pobierającym zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego, osobom sprawującym osobistą opiekę nad dziećmi oraz nianiom,
  - wypłaty świadczeń o charakterze zaopatrzeniowym lub rekompensacyjnym przyznawanych wybranym grupom osób, np. inwalidom wojennym, wojskowym i kombatantom;
2. Wydatki związane z finansowaniem przez budżet państwa składek na ubezpieczenie zdrowotne dla wybranych grup ubezpieczonych i świadczeniobiorców (realizowane w ramach funkcji 20. Zdrowie).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2016 (znowelizowane 29 lipca 2015 r.), w załączniku nr 49: Katalog funkcji, zadań, podzadań i działań na 2016 r. dopuściło możliwość odstąpienia od pomiaru wydatkowania środków publicznych sklasyfikowanych w podzadaniu 13.2.1. *Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego*, 13.2.2. *Świadczenia zlecone ZUS do realizacji na mocy odrębnych ustaw* oraz 20.1.3. *Oplatowanie i refundacja składek na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione* ze względu na „kategorię wydatków”. Wobec powyższego nie zdefiniowano mierników dla wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS realizowanych w ramach tych podzadań i wydzielonych w nich działań.

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
za 2016 rok**

2016

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

Zmiana planu FUS

W trakcie 2016 r. realizacja planu wydatków m.in. na zasiłki chorobowe, opiekuńcze, a także na świadczenia rehabilitacyjne wskazywała na ich wyższe od zakładanego wykonanie. W związku z powyższym w grudniu dokonano zmiany planu finansowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po uzyskaniu zgody Ministra Finansów oraz pozytywnej opinii komisji sejmowej do spraw budżetu. Zmiana ta polegała na zwiększeniu pozycji Pozostałe świadczenia (o kwotę 86 243 tys. zł) i jednoczesnym zwiększeniu o tę samą kwotę przychodów Funduszu z tytułu składek.

Sytuacja finansowa FUS

W 2016 roku przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyniosły według przypisu 208 678 133 tys. zł (101,9% planu po zmianach) i były o 12 563 355 tys. zł, tj. o 6,4% wyższe niż w roku poprzednim. Koszty Funduszu wyniosły 208 074 975 tys. zł, stanowiąc 99,6% planu po zmianach i były wyższe o 6 357 555 tys. zł, tj. o 3,2% w stosunku do roku poprzedniego. Stan Funduszu na koniec 2016 r. wyniósł (minus) 45 321 162 tys. zł, tj. o 603 158 tys. zł więcej niż na początku roku.

Tabela 5. Wykonanie planu finansowego FUS w 2016 r.

Treść	Wykonanie 2015 r.	2016 r.				
		Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wyk. planu po zm.	2015 r. = 100
		w tysiącach złotych				%
Zadania wynikające z ustaw	196 063 993	204 259 889	204 346 132	201 860 365	98,8	103,0
Emerytury	127 720 086	133 690 786	133 690 786	132 274 430	98,9	103,6
Renty	41 163 154	41 715 161	41 715 161	40 989 248	98,3	99,6
Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie	5 682 532	5 887 890	5 887 890	5 802 846	98,6	102,1
Zasiłki chorobowe	9 826 943	10 233 861	10 721 279	10 615 165	99,0	108,0
Pozostałe zasiłki i świadczenia	11 458 870	12 472 563	12 071 388	11 936 244	98,9	104,2
Prewencja rentowa	179 318	203 600	203 600	186 879	91,8	104,2
Prewencja wypadkowa	33 089	56 028	56 028	55 552	99,1	167,9

Informacja z wykonania planu budżetu państwa w części 73 oraz sprawozdania z wykonania planów finansowych FUS, FEP i FRD za rok 2016

Część B. Plan finansowy w układzie memoriałowym

Treść	Wykonanie 2015 r.	2016 r.				
		Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wyk. planu po zm.	2015 r. = 100
		w tysiącach złotych				%
Stan funduszu na początek roku	-40 321 678	-45 972 872	-45 972 872	-45 924 320	99,9	113,9
Środki pieniężne	773 756	246 844	246 844	1 373 511	556,4	177,5
Należności	5 884 180	6 616 303	6 616 303	6 483 632	98,0	110,2
Zobowiązania, w tym z tytułu:	46 979 614	52 836 019	52 836 019	53 781 463	101,8	114,5
- zaciągniętego kredytu	0	0	0	0	x	x
- pożyczek z budżetu państwa	39 801 886	45 326 031	45 326 031	45 326 031	100,0	113,9
Przychody	196 114 778	204 737 097	204 823 340	208 678 133	101,9	106,4
Dotacje z budżetu państwa	42 065 654	44 847 768	44 847 768	44 847 768	100,0	106,6
Składki (przypis)	144 163 518	150 716 175	150 802 418	153 202 800	101,6	106,3
- fundusz emerytalny	88 222 810	92 270 914	92 323 713	93 889 637	101,7	106,4
- fundusz rentowy	38 085 484	39 800 550	39 823 325	40 491 916	101,7	106,3
- fundusz chorobowy	11 373 383	11 847 275	11 854 054	12 116 443	102,2	106,5
- fundusz wypadkowy	6 481 841	6 797 436	6 801 326	6 704 804	98,6	103,4
Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE	3 098 381	3 212 514	3 212 514	3 162 307	98,4	102,1
Wpłaty z OFE	4 055 869	4 291 431	4 291 431	3 513 664	81,9	86,6
Środki z FRD pochodzące z przeniesienia aktywów z otwartych funduszy emerytalnych oraz odsetki od tych aktywów	717 974	717 974	717 974	717 974	100,0	100,0
Środki z FRD na uzupełnienie niedoboru funduszu emerytalnego	0	0	0	0	x	x
Pozostałe przychody (przypis)	1 945 039	951 199	951 199	3 109 783	326,9	159,9
- fundusz emerytalny	1 479 216	703 071	703 071	2 471 896	351,6	167,1
- fundusz rentowy	346 148	181 991	181 991	484 068	266,0	139,8
- fundusz chorobowy	47 990	32 763	32 763	74 880	228,5	156,0
- fundusz wypadkowy	71 685	33 374	33 374	78 939	236,5	110,1
Pozostałe zwiększenia	68 343	36	36	123 838	x	181,2
- różnice kursowe	25	36	36	19	52,1	75,0
- inne	68 318	0	0	123 819	x	181,2
Koszty	201 717 420	208 818 695	208 904 938	208 074 975	99,6	103,2
Transfery na rzecz ludności	195 851 586	204 000 261	204 086 504	201 610 354	98,8	102,9
Emerytury i renty (łącznie z dodatkami)	174 565 772	181 293 837	181 293 837	179 066 524	98,8	102,6
Pozostałe świadczenia	21 285 814	22 706 424	22 792 667	22 543 830	98,9	105,9
Koszty bieżące:	3 646 416	3 852 247	3 852 247	3 819 894	99,2	104,8
Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	3 430 000	3 573 000	3 573 000	3 573 000	100,0	104,2
Prewencja rentowa	179 318	203 600	203 600	186 879	91,8	104,2
Prewencja wypadkowa	33 089	56 028	56 028	55 552	99,1	167,9
Koszt obsługi kredytów	0	15 000	15 000	0	0,0	x
Pozostałe koszty	4 009	4 619	4 619	4 463	96,6	111,3
Pozostałe zmniejszenia	2 219 418	966 187	966 187	2 644 726	273,7	119,2
- rezerwy oraz odpisy aktualizujące należności	2 167 980	966 087	966 087	2 642 816	273,6	121,9
- różnice kursowe	61	100	100	105	105,0	172,8
- inne	51 376	0	0	1 805	x	3,5
Stan funduszu na koniec roku	-45 924 320	-50 054 470	-50 054 470	-45 321 162	90,5	98,7
Środki pieniężne	1 373 511	200 000	200 000	1 465 956	733,0	106,7
Należności	6 483 632	6 534 994	6 534 994	6 695 227	102,5	103,3
Zobowiązania, w tym z tytułu:	53 781 463	56 789 464	56 789 464	53 482 345	94,2	99,4
- zaciągniętego kredytu	0	0	0	0	x	x
- pożyczek z budżetu państwa	45 326 031	50 242 566	50 242 566	46 326 031	92,2	102,2

Informacja z wykonania planu budżetu państwa w części 73 oraz sprawozdania z wykonania planów finansowych FUS, FEP i FRD za rok 2016

Część C. Dane statystyczne

Treść	Wykonanie 2015 r.	2016 r.				
		Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wyk. planu po zm.	2015 r. = 100
		w tysiącach złotych				%
Koszty	199 498 002	207 852 508	207 938 751	205 437 828	98,8	103,0
Fundusz emerytalny	126 344 440	132 597 337	132 482 599	131 080 843	98,9	103,7
Emerytury	126 120 732	132 191 728	132 191 728	130 801 473	98,9	103,7
Wypłaty środków z subkonta ¹⁾	208 354	402 731	285 980	275 197	96,2	132,1
Pozostałe świadczenia	15 354	2 878	4 891	4 174	85,3	27,2
Fundusz rentowy	45 735 913	46 475 217	46 475 092	45 673 622	98,3	99,9
Renty	37 159 143	37 772 535	37 772 535	37 109 680	98,2	99,9
Emerytury przyznane z urzędu zamiast renty	1 599 355	1 499 058	1 499 058	1 472 958	98,3	92,1
Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie	5 501 773	5 699 638	5 699 638	5 617 810	98,6	102,1
Zasiłki pogrzebowe	1 294 156	1 297 976	1 297 976	1 284 215	98,9	99,2
Pozostałe świadczenia	2 168	2 410	2 285	2 081	91,1	96,0
Prewencja rentowa	179 318	203 600	203 600	186 879	91,8	104,2
Fundusz chorobowy	18 809 833	19 985 065	20 211 007	19 996 391	98,9	106,3
Zasiłki chorobowe	9 281 200	9 663 503	10 147 389	10 039 916	98,9	108,2
Zasiłki macierzyńskie	7 555 672	8 228 055	7 838 091	7 745 281	98,8	102,5
Zasiłki opiekuńcze	701 259	742 093	794 622	790 063	99,4	112,7
Świadczenia rehabilitacyjne	1 265 898	1 344 296	1 422 647	1 413 495	99,4	111,7
Pozostałe świadczenia	1 796	2 500	3 640	3 173	87,2	176,7
Wynagrodzenia dla płatników składek	4 009	4 618	4 618	4 463	96,6	111,3
Fundusz wypadkowy	5 177 817	5 206 889	5 182 053	5 113 972	98,7	98,8
Renty	4 004 011	3 942 626	3 942 626	3 879 568	98,4	96,9
Dodatki do rent: pielęgnacyjne i dla sierot zupełnych	180 759	188 252	188 252	185 037	98,3	102,4
Zasiłki chorobowe	545 744	570 358	573 890	575 249	100,2	105,4
Jednorazowe odszkodowania	305 943	341 070	306 532	306 010	99,8	100,0
Świadczenia rehabilitacyjne	104 492	107 317	113 554	111 663	98,3	106,9
Pozostałe świadczenia	3 779	1 237	1 170	894	76,4	23,7
Prewencja wypadkowa	33 089	56 028	56 028	55 552	99,1	167,9
Pozostałe wydatki	0	1	1	0	0,0	x
Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	3 430 000	3 573 000	3 573 000	3 573 000	100,0	104,2
Koszt obsługi kredytów	0	15 000	15 000	0	0,0	x

1) Środki gwarantowane oraz jednorazowe wypłaty, ustalane ze składek zewidencjonowanych na subkoncie, o których mowa w art. 54 pkt 10 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 121 i 689).

Przychody

Przychody ze składek na FUS

Główną pozycję przychodów Funduszu stanowiły składki na ubezpieczenia społeczne, które w 2016 roku wg przypisu wyniosły 153 202 800 tys. zł, tj. 101,6% planu po zmianach, i wzrosły w stosunku do 2015 r. o 6,3%. Wpływy ze składek wyniosły 151 837 295 tys. zł, tj. 101,7% planu po zmianach, i wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego o 6,1%. Najistotniejszą przyczyną dynamicznego wzrostu składek była opisana we wstępie korzystna sytuacja na rynku pracy.

Ściągalność

Z uwagi na fakt, iż składki na ubezpieczenia społeczne stanowią główną pozycję przychodów FUS, jednym z istotnych wskaźników pomiaru wykonania planu założonego w ustawie budżetowej jest wskaźnik ściągłości składek. Wskaźnik ten pozwala na obiektywną ocenę poziomu utrzymania zdolności Zakładu do wypłaty świadczeń, przy uwzględnieniu poziomu wywiązywania się płatników z ustawowego obowiązku terminowego opłacania składek. Wskaźnik ściągłości składek na FUS za rok 2016 wyniósł 99,1% i był wyższy o 0,1 p.p. od przyjętego w planie na 2016 r., co pozwala pozytywnie ocenić zdolność płatników do regulowania zobowiązań składkowych w 2016 roku.

Dotacja z budżetu

Dotacja z budżetu państwa w 2016 r. wyniosła 44 847 768 tys. zł i była wyższa o 2 782 114 tys. zł niż w roku poprzednim. Dotacja ta stanowi wyraz gwarancji budżetu państwa wypłacalności świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego.

Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE

Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE w 2016 r. wyniosła 3 162 307 tys. zł, tj. 98,4% planu, i była wyższa w porównaniu do roku poprzedniego o 2,1%.

Wpłaty z OFE

Do FUS przekazano środki zgromadzone na rachunkach członków OFE w związku z ukończeniem wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego, o których mowa w art. 111c ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, w kwocie 3 513 664 tys. zł, tj. 81,9% planu, która była niższa w porównaniu do roku poprzedniego o 13,4%. Zmniejszenie kwoty wpłat z OFE wynika przede wszystkim ze zmieniającej się struktury osób wchodzących w skład suwaka – na emeryturę przechodzą osoby, którym w momencie wejścia w życie reformy brakowało

mniej niż 10 lat do ukończenia wieku emerytalnego, a zatem transze przekazywane za te osoby w poprzednim roku były wyższe niż te, które są przekazywane za młodszych ubezpieczonych, którzy dopiero zaczynają być objęci mechanizmem suwaka.

Środki z FRD pochodzące z przeniesienia aktywów z otwartych funduszy emerytalnych oraz odsetki od tych aktywów

Środki z FRD pochodzące z przeniesienia aktywów z otwartych funduszy emerytalnych oraz odsetki od tych aktywów w 2016 r. wyniosły 717 974 tys. zł, czyli tyle samo, co w roku 2015. Kwotę tę stanowią odsetki od obligacji, których termin wykupu przypada na lata 2018 i 2022.

Pozostałe przychody

Pozostałe przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych według przypisu w 2016 r. wyniosły 3 109 783 tys. zł i były wyższe od zaplanowanych o 226,9%. Wynikało to przede wszystkim z wysokiego poziomu odsetek od należności z tytułu składek.

Przychody te obejmują głównie:

- wpłacane przez płatników odsetki za zwłokę od nieterminowego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 2 640 299 tys. zł,
- zwrot nienależnie pobranych świadczeń w wysokości 165 321 tys. zł,
- opłatę prolongacyjną w kwocie 150 354 tys. zł.

Pozostałe zwiększenia

Pozostałe zwiększenia w 2016 r. ukształtowały się na poziomie 123 838 tys. zł i obejmowały głównie rozwiązanie rezerw oraz odpis aktualizujący należności od OFE z tytułu przekazanych składek.

Dochodzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne

W 2016 roku Zakład kontynuował prowadzenie działań egzekucyjnych wobec dłużników składek na ubezpieczenia społeczne. Działaniami tymi były objęte należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę 14 482 364 tys. zł (wzrost o 4,9% w stosunku do 2015 r.). Efektem podjętych działań egzekucyjnych było odzyskanie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w łącznej kwocie 1 070 576 tys. zł. Wielkość odzyskiwanych należności utrzymuje się na podobnym poziomie jak w 2015 r. pomimo tego, iż znaczącą część zadłużenia stanowią coraz starsze, trudno ściągalne należności.

W 2016 roku Zakład zawarł układy ratalne na kwotę 2 005 084 tys. zł, tj. o 251,6% wyższą niż w roku poprzednim, co było związane z wejściem w życie od 1 grudnia 2015 r. przepisów ustawy z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych⁴ pozwalających na objęcie ulgą całości zadłużenia. Ponadto udzielono ulg w postaci odroczenia terminu płatności składek na kwotę 132 856 tys. zł.

W 2016 roku Zakład umorzył składki i dodatkowe opłaty w łącznej kwocie 114 865 tys. zł, z tego na podstawie:

- ustaw „systemowych” – ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych⁵ oraz ustawa z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz zmianie niektórych innych ustaw⁶ – na kwotę 8 115 tys. zł,
- odrębnych aktów prawnych, w tym ustawy „abolicyjnej”⁷, na kwotę 106 750 tys. zł.

W 2016 roku na podstawie ustawy „abolicyjnej” do Zakładu wpłynęło 7,5 tys. wniosków. W ramach postępowania wydano 8,5 tys. decyzji określających warunki umorzenia oraz 2,1 tys. decyzji o odmowie wszczęcia postępowania, a w stosunku do 2,1 tys. wniosków umorzono postępowanie lub wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia. Jednocześnie wydano 22,1 tys. decyzji o umorzeniu należności na łączną kwotę 218 408 tys. zł, z czego należność główna stanowiła 106 451 tys. zł, a odsetki za zwłokę wraz z kosztami upomnień oraz opłatą prolongacyjną stanowiły 111 957 tys. zł (co oznaczało ponad 35% spadek w stosunku do 2015 r.).

Zakład w 2016 roku wciąż prowadził postępowania związane z umorzeniem należności osobom prowadzącym pozarolniczą działalność i jednocześnie pobierającym zasiłek macierzyński albo przebywającym na urlopie wychowawczym w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 sierpnia 2009 r. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. Zakład umorzył z tego tytułu (w latach 2009 – 2016) łączną kwotę 77 685 tys. zł.

Koszty

W 2016 roku koszty Funduszu wyniosły 208 074 975 tys. zł, stanowiąc 99,6% planu po zmianach i były wyższe o 6 357 555 tys. zł, tj. o 3,2%, w stosunku do roku

---

⁴ Dz.U. z 2015 r., poz. 689.

⁵ Dz.U. z 2016 r. poz. 963 z późn. zm.

⁶ Dz.U. z 2002 r. nr 241 poz. 2074.

⁷ Dz.U. z 2012 r., poz. 1551.

poprzedniego. Po wyłączeniu z ogólnej kwoty kosztów pozycji, które mają charakter wyłącznie memoriałowy, koszty te wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 3,0%, natomiast stopień wykonania planu po zmianach wyniósł 98,8%.

Świadczenia pieniężne

Wydatki na świadczenia pieniężne ukształtowały się w 2016 r. na poziomie 98,8% planu po zmianach i wyniosły 201 610 354 tys. zł. W porównaniu do 2015 r. wzrosły one o 2,9%.

Emerytury i renty

Wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe wyniosły 179 066 524 tys. zł i były niższe o 2 227 313 tys. zł, tj. o 1,2%, od zakładanych w planie. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost wydatków na te świadczenia o 4 500 752 tys. zł, tj. o 2,6%.

Koszty świadczeń emerytalnych wyniosły 132 274 430 tys. zł, z tego: finansowane z funduszu emerytalnego 130 801 473 tys. zł, a z funduszu rentowego 1 472 958 tys. zł.

Wydatki na emerytury były niższe o 1 416 356 tys. zł (o 1,1%) od planu oraz wyższe o 4 554 344 tys. zł (o 3,6%) w porównaniu do 2015 r. Wydatki na renty wyniosły 40 989 248 tys. zł, z tego: finansowane z funduszu rentowego 37 109 680 tys. zł i z funduszu wypadkowego 3 879 568 tys. zł. Wydatki na renty były niższe o 725 913 tys. zł (o 1,7%) od planu po zmianach oraz niższe o 173 906 tys. zł, tj. o 0,4%, w porównaniu do 2015 r.

Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie wyniosły 5 802 846 tys. zł, i były niższe o 85 044 tys. zł (o 1,4%) od planu oraz wyższe o 120 314 tys. zł (o 2,1%) w porównaniu do 2015 r. Przeciętna miesięczna liczba dodatków do emerytur i rent: pielęgnacyjnych, dla sierot i za tajne nauczanie ukształtowała się na poziomie 2 280,0 tys. osób, z tego: z funduszu rentowego 2 206,6 tys. osób, a z funduszu wypadkowego 73,3 tys. osób.

Przeciętna miesięczna wypłata świadczenia emerytalno-rentowego w 2016 r. wyniosła 2 004,20 zł⁸ i była niższa od planowanej o 0,6% oraz wyższa o 1,9% w stosunku do roku poprzedniego. Wynika to przede wszystkim z przeprowadzenia w marcu 2016 r. waloryzacji wskaźnikiem 100,24%. Miesięczny skutek waloryzacji wyniósł 35,9 mln zł.

Przeciętna miesięczna liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w 2016 r. ukształtowała się na poziomie 7 391,9 tys. (bez osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego) i była o 0,6% niższa od planowanej. Liczba

---

⁸ Przeciętna wysokość bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, nie zawiera kwoty wypłat emerytur zawieszonych.

wypłacanych emerytur i rent wzrosła w ujęciu rocznym (grudzień 2016 r. do grudnia 2015 r.) o 64,0 tys. osób, co w głównej mierze wynika z rosnącej liczby nowo przyznawanych emerytur, która w 2016 r. wyniosła 229,4 tys., wobec 104,4 tys. w 2013 r. i 158,2 tys. w 2014 r. Związane jest to z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego przez osoby, które nie nabyły uprawnień do wcześniejszej emerytury do końca grudnia 2008 r., a uzyskały uprawnienia emerytalne w kolejnych latach w związku z osiągnięciem wydłużonego powszechnego wieku emerytalnego.

Pozostałe świadczenia

Koszty pozostałych świadczeń w 2016 r. wyniosły 22 543 830 tys. zł, tj. 98,9% planu po zmianach, i wzrosły w stosunku do 2015 r. o 5,9%.

Główną pozycję tej kategorii wydatków (47,1%) stanowiły zasiłki chorobowe, które wyniosły 10 615 165 tys. zł, tj. 99,0% planu po zmianach. Jednocześnie kwota wydatków na zasiłki chorobowe wzrosła w stosunku do 2015 r. o 8,0% na skutek wzrostu podstawy obliczania zasiłku, tj. w wyniku wzrostu wynagrodzeń, oraz na skutek wzrostu liczby dni zasiłkowych.

Wydatki na zasiłki macierzyńskie ukształtowały się na poziomie 7 745 281 tys. zł, tj. 98,8% planu po zmianach, i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 2,5%. Jest to konsekwencją wzrostu liczby dni zasiłku macierzyńskiego, który jest spowodowany głównie wysokimi urodzeniami (wzrost wszystkich urodzeń w Polsce o 4,3% w stosunku do 2015 roku). Liczba dni zasiłków macierzyńskich wyniosła 101,5 mln i wzrosła w stosunku do 2015 r. o 1,3 mln (o 1,3%). Przeciętna wysokość zasiłku macierzyńskiego była wyższa w stosunku do roku poprzedniego o 1,1%, głównie w wyniku wzrostu przeciętnej wysokości zasiłku macierzyńskiego w trakcie trwania urlopu rodzicielskiego.

Kwota wydatków na zasiłki pogrzebowe wyniosła 1 284 215 tys. zł, tj. 98,9% planu, i była niższa o 0,8% w stosunku do roku poprzedniego. Jest to spowodowane głównie mniejszą liczbą zgonów (spadek liczby wszystkich zgonów w Polsce o 1,9% w stosunku do 2015 roku).

Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne wyniosły 1 525 158 tys. zł, tj. 99,3% planu po zmianach, i wzrosły o 11,3% w relacji do 2015 r. Było to spowodowane m.in. wzrostem liczby świadczeń o 6,2% w stosunku do roku poprzedniego w wyniku kierowania większej liczby ubezpieczonych na świadczenie rehabilitacyjne

przed przyznaniem renty z tytułu niezdolności do pracy (wzrost liczby orzeczeń ustalających uprawnienia o 6,5%).

Wydatki na jednorazowe wypłaty ze składek zewidencjonowanych na subkoncie⁹ zmarłego w 2016 r. wyniosły 275 197 tys. zł, tj. 96,2% planu po zmianach, i wzrosły w stosunku do 2015 r. o 32,1% przede wszystkim w wyniku wzrostu przeciętnej wypłaty o 20,2%.

Odsetki za opóźnienie w ustalaniu prawa do świadczeń lub ich wypłacie wyniosły 9 647 tys. zł, tj. 87,7% planu po zmianach, i spadły w stosunku do 2015 r. o 10 634 tys. zł z tytułu niższej kwoty wypłat odsetek od zawieszonych emerytur.

Koszty bieżące

Koszty bieżące obejmują m.in. odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wydatki na prewencję rentową i wypadkową, wynagrodzenie dla płatników składek oraz koszty obsługi kredytów zaciąganych na wypłatę świadczeń należnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W 2016 r. koszty te wyniosły 3 819 894 tys. zł i stanowiły 99,2% kwoty przyjętej w planie.

Odpis na działalność ZUS

Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za rok 2016 wyniósł 3 573 000 tys. zł, tj. 100% planu i był wyższy od roku poprzedniego o 4,2%.

Prewencje rentowa i wypadkowa

Wydatki na prewencję rentową wyniosły 186 879 tys. zł i stanowiły 91,8% planu. Leczeniem rehabilitacyjnym objęto 85,4 tys. ubezpieczonych, tj. o 2,6 tys. osób mniej niż zakładano w planie i o 4,7 tys. osób więcej niż w 2015 r. Koszty leczenia rehabilitacyjnego, przejazdu na rehabilitację oraz opłat miejscowych wyniosły łącznie 186 690 tys. zł i były o 7 552 tys. zł (o 4,2%) wyższe niż w roku poprzednim. Na sfinansowanie innych działań dotyczących prewencji rentowej, m.in. związanych z organizacją konferencji i sympozjów, Fundusz poniósł wydatki w kwocie 189,8 tys. zł.

Koszty prewencji wypadkowej wyniosły 55 552 tys. zł, tj. 99,1% planu, i obejmowały m.in. koszty realizacji zadań związanych z upowszechnianiem wiedzy o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe oraz o sposobach przeciwdziałania tym zagrożeniom, dofinansowanie działań prowadzonych przez

---

⁹ Środki gwarantowane oraz jednorazowe wypłaty, ustalone ze składek zewidencjonowanych na subkoncie, o których mowa w art. 54 pkt 10 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz.121 i 689).

płatników składek skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej.

Wynagrodzenia dla płatników składek

Wynagrodzenia dla płatników składek z tytułu wykonywania zadań związanych z ustalaniem prawa do świadczeń i ich wysokości oraz wypłatą świadczeń z ubezpieczenia chorobowego wyniosły 4 463 tys. zł, tj. 96,6% planu, przede wszystkim w wyniku niższego ukształtowania się wydatków na zasiłki stanowiących podstawę naliczenia wynagrodzenia przez płatników..

Koszty obsługi kredytów

W 2016 roku Fundusz nie zaciągał kredytów, w związku z czym nie poniósł kosztów z tytułu ich obsługi.

Pozostałe zmniejszenia

Pozostałe zmniejszenia w 2016 r. ukształtowały się na poziomie 2 644 726 tys. zł. Na powyższą kwotę złożyły się przede wszystkim:

- zwiększenie odpisu aktualizującego należności z tytułu odsetek od składek o kwotę 2 160 238 tys. zł,
- zwiększenie odpisów aktualizujących należności z tytułu składek o kwotę 453 649 tys. zł.

Wynik finansowy

Stan Funduszu na koniec 2016 r. wyniósł (minus) 45 321 162 tys. zł, przy czym:

- stan środków pieniężnych 1 465 956 tys. zł,
- należności 6 695 227 tys. zł,
z tego z tytułu:
  - składek na ubezpieczenia społeczne oraz ich pochodnych (po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące) 4 783 119 tys. zł,
  - wypłat świadczeń pierwszych terminów stycznia 2016 r. 1 482 700 tys. zł,
  - pozostałych należności (po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące) 429 408 tys. zł,
- zobowiązania 53 482 345 tys. zł,
z tego z tytułu:
  - pożyczek z budżetu państwa 46 326 031 tys. zł,

- podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie zdrowotne od wypłaconych świadczeń 2 632 536 tys. zł,
- rozrachunków z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne 2 107 242 tys. zł,
- dotacji roku następnego 743 478 tys. zł,
- rezerw 928 609 tys. zł,
- rozrachunków z tytułu nieodprowadzonych składek do OFE 79 095 tys. zł,
- pozostałych zobowiązań 665 354 tys. zł.

Należności Funduszu na koniec 2016 r. zwiększyły się w stosunku do stanu na koniec 2015 r. o 211 595 tys. zł i były o 160 233 tys. zł wyższe od planu w związku ze wzrostem należności od płatników składek.

Zobowiązania Funduszu na koniec 2016 r. były o 3 307 119 tys. zł niższe od planu, co wynika przede wszystkim z otrzymania przez FUS mniejszej pożyczki z budżetu państwa.

Pożyczki z budżetu państwa

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2016 r. Fundusz otrzymał wsparcie z budżetu państwa w formie nieoprocentowanej pożyczki. Łącznie w 2016 r. FUS otrzymał pożyczkę w wysokości 1 000 000 tys. zł. W poniższej tabeli zestawiono kwoty pożyczek otrzymanych w poszczególnych latach wraz z terminami ich zwrotu.

Tabela 6. Zestawienie pożyczek z budżetu państwa otrzymanych w latach 2009–2016

L.p.	Data powstania	Kwota (w tys. zł)	Termin zwrotu
1.	28 grudnia 2009	5 500 000	31 marca 2017
2.	26 listopada 2010	5 377 546	31 marca 2017
3.	24 października 2011	3 000 000	31 marca 2017
4.	8 listopada 2011	2 000 000	31 marca 2017
5.	31 października 2012	3 000 000	31 marca 2017
6.	1 marca 2013	2 830 000	31 marca 2017
7.	8 kwietnia 2013	2 500 000	31 marca 2017
8.	6 maja 2013	1 500 000	31 marca 2017
9.	29 maja 2013	3 570 000	31 marca 2017
10.	27 czerwca 2013	1 600 000	31 marca 2017
11.	30 kwietnia 2014	2 500 000	31 marca 2017
12.	18 czerwca 2014	1 800 000	31 marca 2017

13.	1 września 2014	2 524 340	31 marca 2017
14.	8 października 2014	1 450 000	31 marca 2017
15.	10 grudnia 2014	650 000	31 marca 2019
16.	3 czerwca 2015 r.	2 200 000	31 marca 2019
17.	15 lipca 2015 r.	1 600 000	31 marca 2019
18.	19 października 2015 r.	1 000 000	31 marca 2019
19.	7 grudnia 2015 r.	724 145	31 marca 2019
20.	1 grudnia 2016 r.	1 000 000	31 marca 2019
Razem		46 326 031	

Wykonanie planu FUS w układzie zadaniowym

Tabela 7. Wykonanie planu finansowego FUS w 2016 r. w układzie zadaniowym

Kod klasyfikacji zadaniowej	Nazwa funkcji/zadania/podzadania	Cel	Wydatki (w tys. zł)		% wyk. planu po zmianach
			Plan po zmianach	Wykonanie	
Ogółem			207 938 751	205 430 248	98,8%
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny		207 938 751	205 430 248	98,8%
13.2.	Świadczenia społeczne	<ol style="list-style-type: none"> Zapewnienie środków dla osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych oraz systemów zaopatrzenia społecznego. Zapewnienie otrzymywania polskich świadczeń emerytalno-rentowych przez osoby zamieszkałe w państwach, które mają skoordynowane systemy zabezpieczenia społecznego z polskim systemem. 	207 938 751	205 430 248	98,8%
13.2.1.	Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego	Terminowa realizacja świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego	207 938 751	205 430 248	98,8%

Wydatki Funduszu zrealizowane w ramach zadania 13.2. Świadczenia społeczne przeznaczone były na sfinansowanie:

- świadczeń o charakterze ubezpieczeniowym, m.in. na emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinne, dodatki pielęgnacyjne, dodatki dla sierot zupełnych, zasiłki (chorobowe, macierzyńskie, opiekuńcze i pogrzebowe), świadczenia rehabilitacyjne, jednorazowe odszkodowania powypadkowe,
- prewencji rentowej i wypadkowej,

- wydatków o charakterze administracyjnym przeznaczonych na działalność ZUS jako dysponenta FUS (w formie odpisu) oraz wynagrodzenie należne płatnikom składek z tytułu wypłacania zatrudnionym świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2016 (znowelizowane 29 lipca 2015 r.), w załączniku nr 49. Katalog funkcji, zadań, podzadań i działań na 2016 r., dopuściło możliwość odstąpienia od pomiaru wydatkowania środków publicznych sklasyfikowanych w podzadaniu 13.2.1. *Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego* ze względu na "kategorię wydatków". Wobec powyższego nie zdefiniowano mierników dla wydatków FUS realizowanych w ramach tego podzadania i wydzielonych w nich działań.

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Emerytur Pomostowych
za 2016 rok**

2016

Fundusz Emerytur Pomostowych

Sytuacja finansowa FEP

Przychody i koszty Funduszu Emerytur Pomostowych w 2016 r. przedstawiały się następująco:

Tabela 8. Wykonanie planu finansowego FEP w 2016 r.

Treść	Wykonanie 2015 r.	2016 r.			
		Plan	Wykonanie	% wyk. planu	2015 r. = 100
		w tysiącach złotych			%
Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	399 041	564 663	517 073	91,6	129,6
Emerytury pomostowe	399 006	564 562	517 042	91,6	129,6
Pozostałe świadczenia	36	101	31	30,7	86,1

Treść	Wykonanie 2015 r.	2016 r.			
		Plan	Wykonanie	% wyk. planu	2015 r. = 100
		w tysiącach złotych			%
Stan funduszu na początek roku	223 973	46 944	58 172	123,9	26,0
Środki pieniężne	179 694	52 604	64 796	123,2	36,1
Ulokowane środki finansowe	49 520	0	0	x	0,0
Należności	5 490	7 031	5 712	81,2	104,0
Zobowiązania	10 731	12 691	12 335	97,2	114,9
Przychody	236 216	518 712	488 543	94,2	206,8
Dotacja z budżetu państwa	0	279 551	249 551	89,3	x
Składki (przypis)	231 224	237 853	236 800	99,6	102,4
Pozostałe przychody (przypis)	3 470	1 308	2 112	161,5	60,9
Pozostałe zwiększenia	1 523	0	80	x	5,3
Koszty	402 017	568 378	520 352	91,6	129,4
Transfery na rzecz ludności	399 041	564 663	517 073	91,6	129,6
Emerytury pomostowe	399 006	564 562	517 042	91,6	129,6
Pozostałe świadczenia	36	101	31	30,7	86,1
Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	2 266	2 627	2 627	100,0	115,9
Pozostałe zmniejszenia	710	1 088	652	59,9	91,8
Stan funduszu na koniec roku	58 172	-2 722	26 363	x	45,3
Środki pieniężne	64 796	5 000	36 385	727,7	56,2
Ulokowane środki finansowe	0	0	0	x	x
Należności	5 712	8 186	4 174	51,0	73,1
Zobowiązania	12 335	15 908	14 196	89,2	115,1

Przychody

Przychody Funduszu w 2016 r. wg przypisu wyniosły 488 543 tys. zł, tj. 94,2% planu. Głównym źródłem przychodów FEP w 2016 roku była dotacja z budżetu państwa, w związku z tym, że wydatki na emerytury były istotnie wyższe od przychodów własnych Funduszu. Dotacja ta wyniosła 249 551 tys. zł i była niższa od zakładanej o 30 000 tys. zł.

Składki na FEP wg przypisu wyniosły 236 800 tys. zł, tj. 99,6% planu, i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 2,4%. Wpływy ze składek wyniosły 237 732 tys. zł, stanowiąc 101,0% planu, i zwiększyły się w porównaniu do roku 2015 o 2,6%.

Pozostałe przychody Funduszu Emerytur Pomostowych wg przypisu w 2016 r. wyniosły 2 112 tys. zł. Złożyły się na nie głównie odsetki od należności z tytułu składek w kwocie 1 179 tys. zł, oprocentowanie środków na rachunkach bankowych w kwocie 403 tys. zł oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń w kwocie 345 tys. zł.

Pozostałe zwiększenia w 2016 r. ukształtowały się na poziomie 80 tys. zł i obejmowały rozwiązane rezerwy na świadczenia oraz rozwiązane odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu składek.

Na przestrzeni 2016 r. Zakład kontynuował prowadzenie działań egzekucyjnych wobec dłużników składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. Działaniami egzekucyjnymi były objęte należności z tytułu składek na FEP na kwotę 4 647 tys. zł, co oznacza spadek o 26,4% w stosunku do 2015 r. Obniżenie kwot objętych egzekucją znajduje uzasadnienie w spadku zadłużeń z tytułu składek na FEP, jak również we wzroście dyscypliny płatniczej. Efektem podjętych działań było odzyskanie należności z tytułu składek na FEP w kwocie 308 tys. zł (spadek o 82,9% w stosunku do 2015 r.). Ponadto w 2016 roku Zakład zawarł układy ratalne na kwotę 1 873 tys. zł oraz udzielił ulg w postaci odroczenia terminu płatności składek na kwotę 539 tys. zł.

Koszty

Koszty Funduszu w 2016 r. wyniosły 520 352 tys. zł, stanowiąc 91,6% planu, i wzrosły w porównaniu do 2015 r. o 29,4%. Główną ich pozycją były emerytury pomostowe wraz z odsetkami za opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, które wyniosły 517 073 tys. zł i były niższe o 8,4% od planu. Niższe wykonanie wydatków na emerytury pomostowe w 2016 r. wiąże się z mniejszym niż zakładano przyrostem liczby oraz przeciętnej wysokości świadczeń. Przeciętna miesięczna liczba świadczeniobiorców ukształtowała się na poziomie 17,5 tys. osób i była wyższa o 27,8% w stosunku do 2015 r. Wzrost ten wynika m.in. z większej liczby nowo przyznanych emerytur pomostowych, która w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 19,7%. Jednym z głównych czynników mających wpływ na powyższy stan jest nabywanie uprawnień do świadczeń przez coraz większą liczbę osób, które nie uzyskały prawa do wcześniejszej emerytury, a wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Wpływ na większą liczbę pobieranych emerytur pomostowych ma także podniesienie wieku emerytalnego wydłużające okres pobierania świadczeń z FEP.

Przeciętna wysokość wypłacanego świadczenia wyniosła 2 455,68 zł i była niższa od planowanej o 4,4%, co wiąże się m.in. z niższym wskaźnikiem waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych (100,24% wobec ujętego w planie 100,5%). Jednocześnie przeciętna wysokość wypłaty była wyższa o 1,4% w stosunku do roku poprzedniego, co jest spowodowane wzrostem relacji przeciętnej wysokości nowo przyznanej emerytury pomostowej do przeciętnej wysokości wypłaty, która w 2016 r. wyniosła 106,2%, wobec 103,9% w 2015 r. oraz przeprowadzeniem w marcu 2016 r. waloryzacji wskaźnikiem 100,24%.

Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za rok 2016 wyniósł 2 627 tys. zł i był o 15,9% wyższy niż w roku poprzednim.

Pozostałe zmniejszenia w 2016 r. ukształtowały się na poziomie 652 tys. zł i obejmowały głównie odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu odsetek od składek na kwotę 563 tys. zł.

Wynik finansowy

W 2016 roku przychody FEP wg przypisu były niższe o 31 808 tys. zł od kosztów. Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 26 363 tys. zł, z tego:

– stan środków pieniężnych	36 385 tys. zł,
– należności	4 174 tys. zł,
– zobowiązania	14 196 tys. zł.

Należności Funduszu na koniec 2016 r. zmniejszyły się w stosunku do stanu na koniec 2015 r. o 1 538 tys. zł i były o 4 012 tys. zł niższe od planu, co wynika przede wszystkim z mniejszych od zakładanych w ustawie budżetowej należności od płatników składek jak również niższych od zakładanych rozrachunków z tytułu wypłaconych świadczeń.

Zobowiązania Funduszu na koniec 2016 r. zwiększyły się w stosunku do 2015 r. o 1 861 tys. zł, co wynika przede wszystkim ze wzrostu zobowiązań z tytułu podatków i składek na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń. Jednocześnie zobowiązania były o 1 712 tys. zł niższe od planowanych, na co złożyła się niewykorzystana zaliczkowa dotacja z roku następnego na wypłatę świadczeń pierwszych terminów stycznia 2017 r. oraz mniejsze od założonych w planie zobowiązania z tytułu podatków i składek na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń.

Wykonanie planu FEP w układzie zadaniowym

Tabela 9. Wykonanie planu finansowego FEP w 2016 r. w układzie zadaniowym.

Kod klasyfikacji zadaniowej	Nazwa funkcji/zadania/podzadania	Cel	Wydatki (w tys. zł)		% wyk. planu
			Plan	Wykonanie	
Ogółem			567 290	519 701	91,6%
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny		567 290	519 701	91,6%
13.2.	Świadczenia społeczne	1. Zapewnienie środków dla osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych oraz zaopatrzenia społecznego. 2. Zapewnienie otrzymywania polskich świadczeń emerytalno-rentowych przez osoby zamieszkałe w państwach, które mają skoordynowane systemy zabezpieczenia społecznego z polskim systemem.	567 290	519 701	91,6%
13.2.1.	Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego	Terminowa realizacja świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego	567 290	519 701	91,6%

Wydatki Funduszu realizowane w ramach zadania 13.2. *Świadczenia społeczne* przeznaczone zostały na sfinansowanie:

- świadczeń emerytalnych należnych osobom wykonującym prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze,
- odpisu na działalność ZUS, jako dysponenta Funduszu Emerytur Pomostowych, w związku m.in. z ustalaniem, wymierzaniem i pobieraniem składek na FEP oraz ustalaniem uprawnień i wypłatą emerytur pomostowych.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2016 (znowelizowane 29 lipca 2015 r.), w załączniku nr 49: Katalog funkcji, zadań, podzadań i działań na 2016 r., dopuściło możliwość odstąpienia od pomiaru wydatkowania środków publicznych sklasyfikowanych w podzadaniu 13.2.1. *Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego* ze względu na „kategorię wydatków”. Wobec powyższego nie zdefiniowano mierników dla wydatków FEP realizowanych w ramach tego podzadania i wydzielonych w nich działań.

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Rezerwy Demograficznej
za 2016 rok**

2016

Fundusz Rezerwy Demograficznej

Sytuacja finansowa FRD

Przychody i koszty Funduszu Rezerwy Demograficznej w 2016 r. przedstawiały się następująco:

Tabela 10. Wykonanie planu finansowego FRD w 2016 r.

Treść	Wykonanie 2015 r.	2016			
		Plan	Wykonanie	% wyk. planu	2015 r. =100
		w tysiącach złotych			%
Stan funduszu na początek roku	17 827 000	19 831 483	19 464 297	98,1	109,2
Środki pieniężne	2	2	9	450,0	450,0
Ulokowane środki finansowe	17 806 099	19 803 912	19 442 410	98,2	109,2
Należności	20 899	27 569	21 878	79,4	104,7
Zobowiązania	0	0	0	x	x
Przychody	2 166 604	2 138 093	2 325 904	108,8	107,4
Wpływy ze składek na fundusze celowe	1 649 902	1 742 289	1 764 517	101,3	106,9
Pozostałe przychody	499 268	311 828	542 937	174,1	108,7
Wpływy z prywatyzacji	17 434	83 976	18 450	22,0	105,8
Koszty	529 307	2 302	1 307	56,8	0,2
Wydatki bieżące	1 228	2 302	1 307	56,8	106,4
Środki przekazane do FUS	0	0	0	x	x
Wynik z wyceny papierów wartościowych	528 079	0	0	x	0,0
Stan funduszu na koniec roku	19 464 297	21 967 274	21 788 894	99,2	111,9
Środki pieniężne	9	2	7	350,0	77,8
Ulokowane środki finansowe	19 442 410	21 938 234	21 763 937	99,2	111,9
Należności	21 878	29 038	25 035	86,2	114,4
Zobowiązania	0	0	85	x	x

Przychody

Przychody Funduszu w 2016 r. wyniosły 2 325 904 tys. zł i były o 8,8% wyższe od założonych w planie oraz o 7,4% wyższe od przychodów osiągniętych w 2015 r. Największą ich pozycję stanowiły przychody pochodzące z części składki na ubezpieczenie emerytalne (w wysokości 0,35% podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenie), które wyniosły 1 764 517 tys. zł, tj. 101,3% kwoty planowanej, i były o 6,9% wyższe od kwoty uzyskanej z tego tytułu w 2015 r. Pozostałe przychody Funduszu uzyskane w wyniku zarządzania aktywami Funduszu wyniosły 542 937 tys. zł i były wyższe od wielkości planowanej o 74,1%. Ponadto Fundusz otrzymał środki

z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa w kwocie 18 450 tys. zł, tj. 22,0% planu. Kwota przekazanych z tego tytułu środków do Funduszu w 2016 r. była niższa o 65 526 tys. zł od planowanej.

Koszty

W 2016 roku koszty Funduszu wyniosły 1 307 tys. zł i stanowiły 56,8% kwoty planowanej. Złożyły się na nie koszty opłat na rzecz biur maklerskich, KDPW i NBP oraz audytora zewnętrznego.

Stan Funduszu na koniec 2016 r. wyniósł 21 788 894 tys. zł. W kwocie tej 21 763 937 tys. zł stanowiły ulokowane środki pieniężne Funduszu, 25 035 tys. zł należności Funduszu, które były wynikiem zaliczkowego przekazywania składek, natomiast 85 tys. zł to zobowiązania funduszu.

Aktywa FRD

Na dzień 31 grudnia 2016 r. wartość aktywów finansowych Funduszu Rezerwy Demograficznej łącznie ze środkami pieniężnymi na rachunku bankowym wyniosła 21 763 944 tys. zł i zwiększyła się w porównaniu do stanu na koniec 2015 r. o kwotę 2 321 525 tys. zł.

Poniżej przedstawiono wartości poszczególnych kategorii aktywów na dzień 31.12.2015 r. oraz na dzień 31.12.2016 r. (w tys. zł).

Tabela 11. Zestawienie aktywów FRD wg stanu na koniec 2015 r. i 2016 r.

Rodzaj aktywów	31.12.2015	31.12.2016
	w tysiącach złotych	
bony, obligacje i inne papiery wartościowe Skarbu Państwa	15 571 907	17 165 875
obligacje emitowane przez spółki publiczne, w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1639 z późn. zm.)	100 596	50 384
depozyty bankowe i bankowe papiery wartościowe	1 203 680	1 613 871
akcje zdematerializowane, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1636 z późn. zm.)	2 566 227	2 933 807
Razem	19 442 410	21 763 937

Strukturę portfela FRD na dzień 31.12.2015 r. oraz na dzień 31.12.2016 r. przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12. Udział aktywów w portfelu FRD w latach 2015–2016.

Rodzaj aktywów	31.12.2015	31.12.2016
	udział %	
akcje	13,2	13,5
depozyty bankowe	6,2	7,4
obligacje korporacyjne	0,5	0,2
obligacje skarbowe	80,1	78,9
Razem	100,0	100,0

Stopa zwrotu z całości zarządzanych przez FRD aktywów w 2016 r. wyniosła 2,62%, a wynik z działalności Funduszu za ubiegły rok to 541 630 tys. zł. Osiągnięty wynik uplasował FRD na 6. miejscu spośród 20 funduszy stabilnego wzrostu o podobnym profilu inwestycyjnym. Jednocześnie wynik ten był o 0,44 p.p. wyższy od średniej wypracowanej przez ww. fundusze. Mając na uwadze główny cel prowadzonej polityki inwestycyjnej, jakim jest osiągnięcie maksymalnego bezpieczeństwa w połączeniu z rentownością lokowanych środków finansowych, w portfelu FRD dominowały skarbowe papiery wartościowe. Średnioroczny udział tych papierów w całości posiadanego portfela wyniósł 80,1%, a wypracowana w tej części portfela FRD stopa zwrotu wyniosła 1,32% i była o 0,52 p.p. wyższa od przyjętego benchmarku w postaci inflacji w grudniu (r/r). Osiągnięty wynik przelożył się na zajęcie 6. miejsca spośród 21 funduszy dłużnych polskich papierów skarbowych. Stopa zwrotu z posiadanego portfela akcji wyniosła 12,28% i była o 0,9 p.p. wyższa od przyjętego benchmarku w postaci zmiany indeksu WIG. Średnioroczny udział akcji w portfelu Funduszu wyniósł 12,56%. Osiągnięte w części akcyjnej wyniki pozwoliły na uplasowanie się FRD na 9. miejscu spośród 40 funduszy inwestujących w tym segmencie rynku.